

**ΝΙΓΗΡΙΑ... 1997-2007 ΔΕΚΑ ΧΡΟΝΙΑ
ΕΝΟΣ ΣΙΩΠΗΛΟΥ ΘΑΥΜΑΤΟΣ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΟΣ ΚΑΙ ΑΓΑΠΗΣ...**

Προσκεκλημένος του «γείτονος» Μητροπολίτου Νιγηρίας Σεβ. κ. Ἀλεξάνδρου καί μέ τήν διακριτική προτροπή καί εὐλογία τοῦ Μακαριωτάτου Πάπα καί Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ.κ. Θεοδώρου τοῦ Β', γιά νά συμμετάσχω στίς ἐόρτιες ἐκδηλώσεις γιά τά δέκα χρόνια ἀπό τῆς ἰδρύσεως τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Νιγηρίας, ἀνεχώρησα ἕνα βροχερό ἀπόγευμα ἀπό τό Ἀεροδρόμιο τῆς Ντουάλα μέ προορισμό τό Λάγκος τήν πρωτεύουσα τῆς Νιγηρίας ὅπου καί ἡ ἔδρα τῆς Μητροπόλεως....

Τά ὅσα ἤξερα γιά τήν Νιγηρία ἦταν ὅσα ἄρθρα εἶχα διαβάσει σέ διάφορα ἱεραποστολικά περιοδικά τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Νιγηρίας καί ὅσα κάποια ἀτέλειωτα Τροπικά βράδια εἶχα βρεῖ σκαλίζοντας τό Ἀρχεῖο τῆς Ἱ. Μ. Καμερούν, ἀπό τήν ἐποχή τοῦ Μακαριστοῦ Μητροπολίτου Ἄκκρας κυροῦ Εἰρηναίου, πρωτοπόρου ἱεραποστόλου τῆς Κεντροδυτικῆς Ἀφρικῆς καί τοῦ Μακαριστοῦ Πατριάρχου Πέτρου τοῦ Ζ' ἐπίσης διατελέσαντος Μητροπολίτη Ἄκκρας.

Αὐτά ἦταν ὅλα ὅσα ἤξερα καί ἴσως καί λίγα ἀπό τίς φειδωλές συζητήσεις μου κατά τίς σύντομες συναντήσεις μου στήν Ἑλλάδα καί τήν Ἀλεξάνδρεια μέ τόν Μητροπολίτη Ἀλέξανδρο. Μετά ἀπό ἕνα σχετικά σύντρομο ταξίδι.. Ἀφρικανικῆς ἀκριβείας.. ἔφθασα ἀργά τό βράδυ στήν Λάγκος μέ κάποιες ὥρες καθυστέρηση...

Οἱ, ἀγγλικῆς συφώτητος, ἐξονυχιστικές ἐρωτήσεις τῶν συνοριακῶν ἐλεγκτῶν τοῦ Ἀεροδρομίου μου ἔδειξαν ἀμέσως ὅτι εἶχα ἔλθει σέ ἄλλον κόσμο...

**«Γιατί ἦλθατε στήν Νιγηρία;» ,
«Ποῦ θά μείνετε;»,
«Τί θά κάνετε;», «Πότε θά ἀναχωρήσετε;»,
«Εἶστε σίγουρος ὅτι θά ἐπιστρέψετε στήν χῶρα ἀπό τήν ὁποῖα ἦλθατε;»...**

Θέλησα νά ἀπαντήσω στήν τελευταία ἐρώτηση κάνοντας χρήση τοῦ ἀγγλικοῦ χιούμορ: «Αὐτό μᾶλλον δέν ἐξαρτᾶται ἀπό ἐμένα ἀλλά ἀπό ἐσᾶς...» τελευταία στιγμή σκέφτηκα ὅτι, ἴσως τό ἐκλάβουν ὡς εἰρωνεία καί ἀρκέστηκα στήν συνηθισμένη μας ἔκφραση : **«Ἐάν θέλει ὁ Θεός...»**... Ἡ ἀπάντηση ἦταν ἀποστομωτική: **« Διηλαδή δέν εἶστε σίγουρος ὅτι θά ἐπιστρέψετε!!!»**... ἐντελῶς ἀρνητική στάση ἀπέναντι στό θέλημα τοῦ Θεοῦ...!!! Τήν πάτησα... **«Κοιτᾶστε...»** εἶπα, **«θέλω καί πρέπει νά ἐπιστρέψω δέν σκοπεύω νά παραμείνω πέραν τῶν πέντε ἡμερῶν...»** Μᾶλλον κατάλαβε... καί μοῦ ἔκανε νόημα μέ τό χέρι νά περάσω... Ποιός ξέρει τί ἔκφραση πανικοῦ θά εἶδε στή ἔκφρασή μου... Τό Ἀεροδρόμιο ἔρημο... σκέφτηκα, **«μᾶλλον θά εἶναι νεκρή περίοδος γιά ταξίδια...»**.

Δέν ἦταν ὅμως τίποτα ἀπ'ὅτι σκέφτηκα... ἀπλῶς ἑκατοντάδες κόσμος περίμενε ἔξω ἀπό τό Ἀεροδρόμιο στό ὁποῖο ἔχουν δικαίωμα νά εἰσέρχονται μόνον ὅσοι ταξιδεύουν... Ἀνάμεσα στό πλῆθος διέκρινα τόν Μητροπολίτη Νιγηρίας καί τόν Ἐπίσκοπο Γκάνας κ. Δαμασκηνό ὁ ὁποῖος εἶχε καταφθάσει τό ἴδιο πρωῖνό γιά τόν ἴδιο σκοπό...

Ἡ νυχτερινή διαδρομή ἀπό τό Ἀεροδρόμιο στήν πόλη, μέσα σέ ἕνα βαθύ σκοτάδι καί μιά αἰωρούμενη ὑγρασία μέ τήν μυρωδιά βάλτου καί καπνοῦ, δέν σοῦ ἐπέτρεπε νά σχηματίσεις κάποια εἰκόνα... **«Στό Λάγκος ἡ θάλασσα σχηματίζει μικρούς καί μεγάλους κόλπους...αὐτό εἶναι τό ἀνεπτυγμένο μέρος τῆς πόλεως.. θά περάσουμε μιά μεγάλη γέφυρα καί θά φθάσουμε στό λιγότερο ἀνεπτυγμένο μέρος ὅπου καί ἡ ἔδρα τῆς Μητροπόλεως...»** Ἡ φωνή τοῦ ξεναγοῦ μου Μητροπολίτου ἤρεμη καί συγκρατημένη μέ μιά ἀγωνία μήπως κάτι μέ πανικοβάλει... Φθάσαμε περνώντας ἀπό μιά ἔντονα φτωχική περιοχή ὅπως οἱ πλιό πολλές γωνιές τῆς Ἀφρικῆς καί μετά ἀπό δύο διαδοχικές φυλασσόμενες πύλες, στό Ἐπισκοπεῖο...

«Στό ἰσόγειο εἶναι τά Γραφεῖα τῆς Μητροπόλεως καί ὁ ξενῶνας, ἐπάνω ἡ κατοικία τοῦ Ἐπισκόπου...». Μοῦ ἔκανε ἔντονη ἐντύπωση τό Μοναστηριακό χρῶμα, ἡ διευθέτηση καί διακόσμηση ὅλου τοῦ χώρου τοῦ Ἐπισκοπεῖου καθώς καί μιά ἔντονη, μονόπαντη κλίση τοῦ πατώματος.. πού σοῦ ἔδινε τήν αἴσθηση μιᾶς μικρῆς κατηφόρας...καί ἐνίσχυε τήν μοναστηριακή διάθεση... **«Τό κτίριο ἔχει πάθει μιά μικρή καθίζηση... εἴμαστε δίπλα στήν θάλασσα καί οἱ συνεχεῖς προσχώσεις ἀπό τήν ἀντίπερα ὄχθη ἀνεβάζουν τό ἐπίπεδο τοῦ νεροῦ... ἔτσι κάπου «κάθισε» τό κτίριο... δέν εἶναι δυνατόν νά ἐπισκευασθεῖ... δίνει ὅμως μιάν ἄνεση στό περπάτημα ὅταν πηγαίνεις ἀπό δωμάτιο σέ δωμάτιο...»**

Αὐτές... καί ἡ ἀπλόχωρη φυσική ἀρχοντιά τοῦ Μητρ. Ἀλεξάνδρου ἦταν οἱ εἰσαγωγικές ἐντυπώσεις μου γιά τόν **«ὑπνώττοντα γίγαντα τῆς Ἀφρικῆς»** τήν Νιγηρία ὅπου ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία ἐόρταζε τά δέκα χρόνια τῆς ὀργανώσεώς της σέ Ἐπισκοπή καί Μητρόπολη,... τά τριάντα χρόνια Ἱεραποστολικῆς προσπάθειας καί πολλά περισσότερα ἡ παρουσία τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μέσω τῶν Ἑλληνικῶν Κοινοτήτων...

... Τήν ἐπομένη μέ τό φῶς τῆς ἡμέρας κατάλαβα τήν ὅλη τοπογραφική τῶν κτιρίων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Νιγηρίας. Οὐσιαστικά βρίσκεται μέσα στίς ἐγκαταστάσεις τοῦ βιομηχανικοῦ συγκροτήματος Λεβέντη ὅπου καί ὁ Ἑλληνικός Ναός βασιανισμένος ἀπό τίς συνεχεῖς ἀνόδους τοῦ ἐπιπέδου τοῦ νεροῦ. Ἀνεβαίνει τό νερό, ἀναγκαστικά ἀνεβαίνει καί τό πάτωμα τοῦ Ναοῦ... Κοντά καί τό Ἐκκλησιαστικό Σεμινάριο ὀργανωμένο μέ μοναστηριακή λειτουργικότητα καί γοῦστο... Τό πρόγραμμα τοῦ ἐορτασμοῦ τῶν 10 χρόνων κύλησε κανονικά σύμφωνα μέ τό προδιαγεγραμμένο πρόγραμμα... Τήν Κυριακή 4 Νοεμβρίου ἐτελέσθη Ἀρχιερατικό συλλεῖτουργο, μέ τήν συμμετοχή ὅλου τοῦ τοπικοῦ κλήρου. Κατά τήν προσφώνησή του ὁ Μητροπολίτης Νιγηρίας ἐπεσήμανε κάποια σημαντικά σημεῖα τῆς πορείας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Νιγηρίας χωρίς κομπασμούς καί μεγαλοστομίες καί ὑπογράμμισε τήν συνεχή ἐργασία τοῦ Τοπικοῦ Κλήρου καί τῶν δύο Σεμιναρίων τῆς Μητροπόλεως στήν σωστή θεμελίωση τοῦ Κατηχητικοῦ ἔργου καί τήν Λειτουργική ὀργάνωση τῆς κάθε Ἐνορίας... Ἡ ἀντιφώνηση τοῦ Προέδρου τῶν Ὁρθοδόξων Νιγηριανῶν Sir Augustine O. Ezeani, εἶχε τήν ἴδια λιτότητα μέ αὐτήν τοῦ Μητροπολίτου ἀπέπνεε ἕναν φυσικό καί ἀπέραντο σεβασμό γιά τόν Μητροπολίτη καί ἐπιβεβαίωσε τά πλαίσια ἐργασίας Κλήρου καί Λαοῦ τῆς Τοπικῆς Ἐκκλησίας καί ἐξέφραζε τήν διάθεση ὅλων νά προχωρήσουν ἔνωμένοι πρὸς τό μέλλον...

«...Γνωρίζετε, ἀσφαλῶς, ὅτι ἡ Ἀφρική ἀποτελεῖ ἓνα ἰδιόμορφο κομμάτι του κόσμου, μέσα σ'αὐτήν τήν ἀπέραντη ἰδιομορφία τῆς Ἀφρικῆς ἢ Νιγηρία ἀποτελεῖ ἓνα ἀκόμα πῖο ἰδιόμορφο καί δύσκολο κομμάτι..., γι' αὐτό σήμερα, ἀλλά καί πάντα, θά εὐχαριστοῦμε τόν Θεό πού σᾶς ἔστειλε γιά Ποιμένα μας... ἤμασταν διηρημένοι χωρίς καμιά Θεολογική παιδεία νά μᾶς ὑποδεικνύει τό λάθος μας,... ἢ κατάσταση μας, λόγω τῆς ἀγνωσίας μας θύμιζε τόν Πῦργο τῆς Βαβέλ χωρίς κανέναν μας νά ὑποψιάζεται τήν ἐπερχομένη καταστροφή,...ἀλησμόνητες θά μείνουν στήν Τοπική μας Ἐκκλησία καί στίς καρδιές ὄλων μας ἢ διάκριση, ἢ σύνεση, ἢ ἀγάπη καί ὁ φωτισμένος τρόπος μέ τόν ὁποῖο μᾶς καλέσατε σέ ἐνότητα, μᾶς ἐνώσατε μέ τό Ἐκκλησιαστικό Σῶμα τοῦ Παλαιφάτου Πατριαρχείου,... θεμελιώσατε τήν Ὁρθόδοξη Θεολογική Παιδεία στήν Νιγηρία, κερδίσατε ἐπάξια τίς καρδιές μας,... μᾶς διδάξατε ξανά τήν Ἐκκλησιαστική ἐνότητα,... μᾶς συγκροτήσατε σέ Σῶμα Χριστοῦ. Πορεύεσθε πάντα μέ τήν σοφία αὐτοῦ πού γνωρίζει: τό τί; Χρειάζεται, τό πότε; πρέπει αὐτό νά γίνει, καί τό πῶς; πρέπει νά γίνει,...καί σήμερα ἀπολαμβάνουμε αὐτό πού δέν περνοῦσε κἄν ἀπό τόν νοῦ μας πρὶν δέκα χρόνια..., ἄς εἶναι αἰωνία ἢ μνήμη τοῦ Μακαριστοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κυροῦ Πέτρου τοῦ Ζ' πού εἶχε τόν φωτισμό τοῦ Ἁγίου Πνεύματος νά σᾶς στείλει κοντά μας καί ἄς εἶναι τά ἔτη τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου μας κ.κ. Θεοδώρου τοῦ Β', πάμπολλα πού ἀνύψωσε τήν Ἐπισκοπή Νιγηρίας σέ Μητρόπολη ἀναγνωρίζοντας τούς κόπους Σας...»

Στά λεγόμενα τοῦ Προέδρου τῶν Ὁρθόδοξων Νιγηριανῶν ἐθαύμασα τήν διοράτικότητα καί τήν διάκριση τοῦ ἀνδρός ἀλλά καί τήν στοιβαρή Ἐκκλησιολογική βάση τῶν ἀναφορῶν του.

Ὅπως ἐπίσης διέκρινα καί κάποιες πτυχές μιᾶς ἄγνωστης ἐργασίας τοῦ Μητροπολίτου Ἀλεξάνδρου γιά τήν ὁποία ὁ ἴδιος δέν εἶπε τίποτα, εἶτε ἀπό σεμνότητα εἶτε, ἀπό διάκριση... μιά σιωπηλή ἐργασία νά ἐνωθοῦν διάφορες διηρημένες ομάδες Ὁρθόδοξων... Ὅσοι γνωρίζουν ἐλάχιστα ἀπό τήν Ἀφρικανική ἰδιοσυγκρασία μποροῦν νά ὑποπτευθοῦν τό μέγεθος τοῦ κόπου, τοῦ χρόνου, τῆς διακρίσεως καί τῆς ἀγωνίας πού χρειάζεται ἓνα τέτοιο τόλμημα. Τό χαρακτηρίζω «**τόλμημα**» διότι γνωρίζω πῶς μποροῦν παρόμοια ἐγχειρήματα Εὐαγγελικῆς διαθέσεως ἢ καλῆς θελήσεως νά περιπλακοῦν σέ κλάσματα δευτερολέπτου καί νά στραφοῦν οἱ πάντες ἐναντίον τοῦ εἰρηνοποιοῦ... Ἡ Ἀφρικανική πολυμορφία, ὁ φυλετικός πλουραλισμός, οἱ ἀρχαῖες διαφορές τῶν φυλῶν-(πόλεμοι, ἐνδοφυλετικές δουλεῖες, ἐκτοπισμός διαφόρων φυλῶν ἀπό ἄλλες, ἐκμετάλλευση διαφόρων φυλῶν ἀπό πολυπληθέστερες φυλές καί πολλές ἄλλες ἄγνωστες καί ἀκατανόητες, στήν εὐρωπαϊκή κουλτούρα, διαφορές)- κάνουν πολύ δύσκολη κάθε προσπάθεια συμβιβασμοῦ καί ἐδῶ πρέπει πάντα, «**νά σκέπτεσαι μέ δύο κεφάλια**» ὅπως λέει καί μιά Ἀφρικανική παροιμία, πρὶν ἀποτολμήσεις νά ἐμπλακεῖς σέ τέτοιου εἴδους ἐγχειρήματα... σύν τό μεγαλύτερό μας μειονέκτημα ὅτι, εἴμαστε λευκοί!...

Ἀκολούθησε ἐπίσημο γεῦμα ὑπαίθριο γιά ὄλους καί θαυμαστά χορευτικά ἀπό τήν Ὁρθόδοξη Νεολαία τῆς Νιγηρίας καί τοῦ Μπενίν...

Δέν θά σταθῶ στήν λαμπρότητα τῶν ἐορτῶν καί τῶν ἐκδηλώσεων οὔτε στήν ὀργανωτική ἀρτιότητα ὄλων τῶν ἐκδηλώσεων παρ'ὄλο πού ἦταν ἀπό μόνα τους ἄξια θαυμασμοῦ... Ὅλες αὐτές τίς πέντε ἡμέρες -(παρ'

ὅτι, σέ ὅλους μας παρουσιάστηκαν κάποια προβλήματα υγείας)- εἶχαμε τήν εὐκαιρία νά συζητήσουμε καί νά ἀνταλλάξουμε ἀπόψεις γιά τήν κοινή ἱεραποστολική διακονία ὄλων μας, τίς διαφορές τῶν προβλημάτων μας, τά σχέδια καί τίς ἀπόψεις μας σέ κάθε θέμα... Ἦταν μιά ἐπικοινωνητική συνάντηση γιά ὅλους μας τήν ὁποία κρατῶ στήν καρδιά μου σάν μιά μεγάλη εὐλογία. Εἶναι πολύ ἐνθαρρυντικό καί σέ ἐνισχύει ὅταν μιλάς γιά τήν πορεία τοῦ Ἀποστολικοῦ ἔργου σέ ἀνθρώπους ἀφιερωμένους στήν «πρώτη γραμμή» αὐτοῦ τοῦ ἔργου, νά μοιράζεσαι τίς ἀγωνίες, τά διλλήματά σου, νά βρίσκεις λύσεις στά λεγόμενά τους καί νά ἐπιβεβαιώνονται ἢ νά ἐπιλύονται οἱ ἀμφιβολίες σου ἐπάνω στήν πρακτική τῆς ἱεραποστολῆς... Ἄκουσα καί ἔμαθα πολλά. Δόξα τῷ Θεῷ. Εἶχαμε ὅμως αὐτές τίς πέντε ἡμέρες καί τήν σπάνια εὐκαιρία νά γνωρίσουμε ἀπό κοντά καί νά συναναστραφοῦμε μέ τόν Κληρο τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Νιγηρίας καί ἐκεῖ ἦταν πραγματικά μιά ἄλλη ἀποκάλυψις... Συνήλθαν «ἐπί τῷ αὐτῷ» ὅλοι οἱ διάκονοι τοῦ Λόγου μέ τήν εὐκαιρία τῶν ἑορτασμῶν. Χαρακτηριστικά καί ἀξιοπρόσεκτα, ἡ σοβαρή καί μετρημένη παρουσία τους, ὁ υἱικός σεβασμός πρός τό πρόσωπο τοῦ Ἐπισκόπου τους ἀλλά καί πρός τούς φιλοξενουμένους Ἐπισκόπους, ἀλλά καί ὁ τρόπος μέ τόν ὁποῖο διαπραγματεύονταν τά θεολογικά θέματα... Μιά συστολή ἐκ μέρους τους πολύ παράξενη ἄν κρίνει κανένας ὅτι, οἱ Νιγηριανοί ἔχουν μιά -(ἐκ φύσεως!)- αἴσθησις ὑπεροχῆς καί στίς φυλετικές διαφορές τῶν ἐθνικῶν ὁμάδων πού συγκροτοῦν τό σημερινό κράτος τῆς Νιγηρίας ἀλλά καί ἔναντι κάθε ἄλλου Ἀφρικανικοῦ Κράτους τά ὁποῖα, ἐπιεικῶς, θεωροῦν κατώτερα τους καί λόγω ἀριθμητικῆς ὑπεροχῆς καί σωματικῆς διαπλάσεως καί λόγω πνευματικῶν ἱκανοτήτων. Ἔτσι, κάπως παραξενεμένος, ἄρχισα νά συζητῶ μαζί τους... μέ ρωτοῦσαν γιά τήν παρουσία τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας στό Καμερούν καί στίς ὑπόλοιπες χῶρες τίς δικαιοδοσίας τῆς Μητροπόλεως., πῶς ἐπιμορφώνεται ὁ κληρος,... πῶς προετοιμάζουμε τούς νέους ἱερεῖς,... μέ ποιά κριτήρια ἐπιλέγουμε τούς μελλοντικούς ἐργάτας τοῦ ἀμπελῶνος,... πῶς ἀντιμετωπίζουμε τίς γλωσσικές δυσκολίες καί τή ποικιλία τῶν διαλέκτων,... τῶν τοπικῶν παραδόσεων,... ἔάν ἔχουμε παρουσία στίς μεγάλες πόλεις,...

Τί κάνουμε γιά τήν νεολαία,... καί πάμπολλες ἄλλες ἐρωτήσεις ὅπου μέ τήν σειρά τους ἔδιναν τήν δική τους μαρτυρία γιά τίς δικές τους δυσκολίες καί τά προβλήματα τῆς ἱεραποστολῆς ἀλλά παράλληλα ἔβλεπες νά σκιαγραφεῖται σιγά- σιγά ἡ ὀπτική πλευρά τοῦ Ἀφρικανοῦ ἱεραποστόλου...

Ἐδῶ ἄρχισα νά αἰσθάνομαι τήν πολυτιμότητα καί τήν μοναδικότητα αὐτῆς τῆς συζητήσεως καί ἄρχισα νά τούς θέτω καί ἐγώ ἐρωτήματα... Διότι στό τεράστιο καί ἀνεξερεύνητο κεφάλαιο πού λέγεται Ἀποστολικό ἔργο οἱ πολιτισμικές κοινωνικές καί ἀνθρώπινες διαφορές, οἱ διαμορφωμένες, ἀπό αἰῶνες, Ἐκκλησιαστικές παραδόσεις, δημιουργοῦν προβλήματα δύσκολα, δυσεπίλυτα ἀκόμα καί ἄλυτα, ἔτσι ὅταν ἕνας ἱεραπόστολος μπορέσει καί διακρίνει καί μελετήσῃ αὐτά τά προβλήματα στήν πράξη τοῦ ἱεραποστολικῆ ἔργου πάντα ἀναζητᾷ τήν «ἀντίπερα» ὀπτική, τήν «ἀπέναντι» ματιὰ αὐτῶν τῶν διαφορῶν γιά νά βροῦμε γλῶσσα, γνῶσις, ἐμπειρία, νά μάθουμε, νά «πάθουμε» στήν ἐπαφή μας μέ

αὐτήν τήν ἀπέναντι ὀπτική γιά νά μπορέσουμε νά βροῦμε λύσεις βραχυπρόθεσμες καί μακροπρόθεσμες, νά καταλάβουμε τόν κόσμο πού μᾶς περιβάλλει, νά κοινωνήσουμε τῆς γνώσεως καί τῆς ἀγνωσίας του, νά δοκιμάσουμε ἄν πράγματι ὁ κανόνας καί τό μέτρο μας εἶναι ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ καί ἡ ἐμπειρία τοῦ Μυστηρίου τῆς Ἐκκλησίας ἢ ἡ προσωπική μας ἰδέα περί τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ καί περί τῆς Ἐκκλησίας...

Πολύτιμος ἐπίκουρος ὄλων αὐτῶν τῶν συζητήσεων καί ὁ Γενικός Ἀρχιερατικός Ἐπίτροπος τῆς Ἐπισκοπῆς Γκάνας π. Lambi** ἀπό τούς πρῶτους Ὀρθοδόξους Ἱερεῖς τῆς Γκάνας καί μέ μιά πολυετή σειρά σπουδῶν καί ἐργασία στό Παγκόσμιο Συμβούλιο τῶν Ἐκκλησιῶν... νά ἐντοπίζει λεπτομέρειες ἀδιόρατες σέ ἐμᾶς καί νά μᾶς τίς ἀναλύει μέ μιά καταπληκτική διεισδυτικότητα...

Εἶναι συγκινητικό νά ἀκοῦς ἀπό νέους καί ἡλικιωμένους ἱερεῖς τήν ἀγωνία τους γιά τήν πορεία τῆς Ὀρθοδοξίας στήν πατρίδα τους.. **«πῶς νά μεταφέρουμε ὅλα ὅσα μᾶς ἀνοιξαν τά μάτια καί γνωρίσαμε καί ζοῦμε στήν Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία;»**

Εἶναι ἐπίσης ἄξιο προσοχῆς καί αἰτία προβληματισμοῦ γιά ὅλους ἐμᾶς ὅτι, γιά πολλά θέματα ποιμαντικῆς σέ σχέση μέ τίς βαθιά ριζωμένες τοπικές παραδόσεις, ἤθη καί ἔθιμα δέν μποροῦν ἀκόμα νά βροῦν ἀπαντήσεις ἢ ἔστω ἐναλλακτικές λύσεις καί ὅλοι καταλήγουν ὅτι ἡ συστηματική θεολογική ἐπιμόρφωση τῶν νέων γενεῶν θά ἐπιφέρει, σύν τῷ χρόνῳ τήν ἐπιθυμητή ἀλλαγὴ καί τῶν νοοτροπιῶν...

Μέσα σ' ὅλες αὐτές τίς συζητήσεις ἔμεινα νά θαυμάζω αὐτήν τήν βαθιά Ἱεραποστολική-Ἐκκλησιολογική δουλειά τῶν δέκα ἐτῶν τοῦ Μητροπολίτου Ἀλεξάνδρου ἀλλά καί τό σιωπηλό του ἦθος πού πηγάζει καί ἀπό τό εὐγενές τοῦ χαρακτήρος του, ἀλλά καί ἀπό μιά σταθερή ἀπόφαση καί μίαν ἀγάπη γιά τήν Ἐκκλησία καί τό ὑπέροχο αὐτό καί ἀνεξερεύνητο κεφάλαιο πού λέγεται Ἀποστολικό ἔργο...

Τά ὅσα ἀποκόμισα πολλά ἀλλά, ἀταξινόμητα ἀκόμα.

Καταθέτω μόνον τοῦτη τήν μικρή καί σύντομη γραφή σάν ἕνα μεγάλο εὐχαριστῶ καί μιά μαρτυρία **«ἵνα μή μωμηθῇ ἡ διακονία»** καί ἡ θυσία του.

Εἶψαν τά ἔτη αὐτοῦ πολλά καί οἱ κόποι καί οἱ θυσίες του γιά τήν ἐν Νιγηρία παρεπιδημοῦσαν Ἐκκλησία **«στέφανος καί καύχημα»** ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς Κρίσεως.

ὁ Καμερόν Γρηγόριος